

Tolmácsi KISBÍRÓ

Tolmács Községi Önkormányzat lapja

2015. április

Tavaszköszöntő

Tisztelt Tolmácsiak!

Szeszélyes tavasz köszöntött ránk. A meleg nap-sütéssel induló évszak a tolmácsiakat is kicsalogatta a kiskertekbe, a házak környékének szebbé tételére, rendezésére. A virágzó környezet szeretetének ez a mozgálmaga igazi értéke településünknek, és köszönetet érdemel. De volt itt a napokban erős szél, hóesés, fehérlő börszönyi csúcok. Egyszóval április elseje ugyancsak bolondját járatta településünk és a környék lakóival. Csak bízva remélni tudjuk, hogy a már elkezdett munkát e kóbor vihar nem tette tönkre, Tolmács rendezettsége közös összefogással tovább gazdagodik.

De a tavasz ünnepet is ad a sűrű hétköznapiok sokaságához. Pár nap múlva a keresztény kultúrkör - Karácsony mellett - legnagyobb ünnepe teljeseedik be. Az ünnep, amelyben az ember fia feláldozza magát azért, hogy a világ békésebb, boldogabb, harmónikusabb lehessen,

sen, hogy az emberek tartásuk magukat Mózes kőtáblája parancsolatainak örök érvényű szabályaihoz. Meghalt azért, hogy mindenkinek legyen bűnbocsánat. Ezek igen szép, szent gondolatok, amelyet mindenki átélhet a húsvéti ünnepkör napjaiban. És a szomorú elmélyültséget adó nagypéntek után a vasárnapi feltámadás emléke már az öröme. Tudjunk hát örülni közös múltunknak, eredményeinknek.

Ilyenkor szép szokás vendégek várása, a hétfői locsolkodás, a böjt utáni finom falatok, amelyhez számtalan népszokás is kapcsolódik. Egyesek feledésbe merülnek, mások újraéledve jelennek meg a nép gyakorlatában.

Kívánom mindenkinek, hogy áldott húsvéti ünnepe legyen, és a lelki feltöltődés mellett sok-sok öröme teljen a családi összejöveteleken, és a messziről érdekezett vendégek figyelmességében.

Hajnis Ferenc
polgármester

Tartalomból

- Önkormányzati tájékoztató
- Felhívás helyi piacról
- Kutyatartással kapcsolatos tájékoztatók
- Agrometeorológia
- Nyugdíjasklub életéből
- Óvodai események
- Iskolánk életéből
- Hirdetmények, tájékoztatók, felhívások

Emlékeink

Régi tolmácsi emlékek

Felhívás

Az önkormányzat kísérleti jelleggel helyi piacot szeretne létrehozni!

Arra gondoltunk, hogy ha van olyan helyi termelő, akinek felesleges mezőgazdasági terméke van, (és itt kiemelendő a helyben megtermelt, nem felvásárolt!) azt heti egy napon a közösségi

ház udvarán felkínálhatná eladásra. Fontosnak tartjuk, hogy a helyben megtermelt áruképes terményeket melyek amúgy, úgymond feleslegessé válnának, nem használnának fel, vagy esetleg jól jönne egy kis plusz bevétel, akkor azt közösségen belül tudják értékesíteni.

Az is jobban jár, aki értékesíteni tudja, és az is, aki helyben megvásárolja.

A piacon való árusítás szabályai szerint az árusításhoz, kistermelői vagy őstermelői igazolvány szükséges.

Az első ilyen próba nap 2015-04-18 szombat 9:00-

kor. Asztalt, széket az önkormányzat biztosít. Helypénzt nem kérünk. Jelentkezni minden piaci napot megelőző hét péntek 14:00-ig a faluházban, vagy a hivatal@tolmács.hu e-mail címen lehet.

Tolmács Község Önkormányzata

Önkormányzati tájékoztató

Tisztelt Olvasó!

Tolmács Község Önkormányzatának képviselő-testülete elfogadta a 2015 évi költségvetést.

Idén is, mint az elmúlt évekhez hasonlóan igyekeztünk úgy összeállítani a költségvetést, hogy a lehetőségekhez mérten mindenre jusson anyagi forrás. Továbbra is jut a civilszervezetek támogatására, illetve beiskolázási támogatásra is. Itt szeretném kiemelni, hogy a

képviselő-testület semmilyen adónemet nem emelt! Az idén a fejlesztéseket pályázati forrásból kívánjuk fedezni, bár még az idei pályázatok nem jelentek meg! (A költségvetés legfontosabb táblázatait alább közöljük.)

Igyekszünk minden pályázati lehetőséget kihasználni, mint az elmúlt évekhez hasonlóan, de csak azokat a fejlesztéseket tudjuk megpályázni amire kiírják a pályázatot!

Figyelem!

A Járási Állategészségügyi és Élelmiszer-Ellenőrző Hivatal határozatban rendelte el az ebzárlatot és legeltetési tilalmat 2015. 03.31. - 2015.04.21. közötti időszakban.

Az ebzárlat tartama alatt:
– tartási helyén minden kutyát és macskát elzárva, illetőleg a kutyákat megkötve úgy kell tartani, hogy azok más állattal vagy emberrel ne érintkezhesse-
nek;

– zárt udvarban a kutyák elzárását vagy megkötését mellőzni lehet, ha azok onnan ki nem szökhetnek;
– kutyát tartási helyéről csak pórázon vezetve és szájkosárral szabad kivinni;
– a település területéről kizárólag érvényes veszettség elleni védőoltással rendelkező kutyát vagy macskát és csak a hatósági állatorvos kedvező eredményű vizsgálata után és engedélyével szabad kivinni.

Tolmács Községi Önkormányzat 2015. évi előirányzat-felhasználási ütemterve

	Jan.	Febr.	Márc	Ápr	Máj	Jún	Júl	Aug	Szept	Okt	Nov	Dez	Összesen
Megnevezés													ezzer Ft-ban
BEVÉTELEK													
Működési bevételek													0
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	4200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	2884	39 084
Közhatalmi bevételek	200	1500	6700	150	4500	100	100	100	3900	100	100	1000	18 450
Működési bevételek	653	653	653	653	653	653	653	653	653	653	653	653	7 836
Működési célú átvett pénzeszközök													0
Felhalmozási bevételek													0
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről													0
Felhalmozási bevételek													0
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	8	8	8	8	348	8	8	8	8	8	8	8	436
Finanszírozási bevételek	8700												8 700
Bevételek mindösszesen:	13 761	5 361	10 561	4 011	8 701	3 961	3 961	3 961	7 761	3 961	3 961	4 545	74 506
KIADÁSOK													
Működési kiadások													0
Személyi juttatások	2456	2456	2456	2456	2456	2456	2456	2456	2456	2456	2456	2454	29 470
Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	596	596	596	596	596	596	596	596	596	596	596	596	7 152
Dologi kiadások	1860	1860	1860	1860	1860	1860	2853	2854	1860	1860	1860	1860	24 307
Ellátottak pénzbeli juttatásai	250	250	250	250	250	250	250	250	611	250	250	250	3 361
Egyéb működési célú kiadások (tartalék nélkül)	5111			450				455					6 016
Felhalmozási kiadások													0
Beruházások			1600										1 600
Felújítások													0
Egyéb felhalmozási kiadások					250		250	1600			500		2 600
Finanszírozási kiadások													0
Kiadások mindösszesen:	10273	5162	6762	5612	5412	5162	6405	8211	5523	5162	5662	5160	74 506
Egyenleg (havi záró pénzállomány)	3 488	3 687	7 486	5 885	9 174	7 973	5 529	1 279	3 517	2 316	615	0	

Tolmács Községi Önkormányzat
2015-2016-2017 évi bevételei és kiadásai (1000 Ft-ban)

Megnevezés	2015. évi előirányzat	2016. évi várható előirányzat	2017. évi várható előirányzat
BEVÉTELEK			
Működési bevételek			
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	39 084	40 000	40 000
Közhatalmi bevételek	18 450	19 000	19 000
Működési bevételek	7 836	8 000	9 000
Működési célú átvett pénzeszközök	0	0	0
Felhalmozási bevételek			
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	0		
Felhalmozási bevételek	0		
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	436		
Finanszírozási bevételek	8 700		
Bevételek mindösszesen:	74 506	67 000	68 000
KIADÁSOK			
Működési kiadások			
Személyi juttatások	29 470	30 000	30 000
Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	7 152	7 300	7 300
Dologi kiadások	24 307	25 000	25 000
Ellátottak pénzbeli juttatásai	3 361	3 000	3 000
Egyéb működési célú kiadások	6 016	500	700
Felhalmozási kiadások			
Beruházások	1 600	1 200	2 000
Felújítások			
Egyéb felhalmozási kiadások	2 600		
Finanszírozási kiadások			
Kiadások mindösszesen:	74 506	67 000	68 000
Költségvetési létszámkeret közfoglalkoztatottak nélkül (fő):	11,0	11,0	11,0

Baba-Mama Klub

**Kedves Anyukák,
Szülők, Gyerekek!**

Újra el szeretnénk indítani Baba-Mama Klubunkat a Községi Házban!

Minden péntek délelőtt 10 órától szeretettel várjuk a szülőket és kisgyermeküket egy beszélgetős, zenés, játékos klubba a Községi Ház nagy termébe!

Tájékoztató ebösszeírásról

Tisztelt Ebtartó!

Tolmács község területén az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 42/B. §-a alapján kerül sor az ebek összeírására a jogszabályban meghatározott adattartalommal. A települési önkormányzat az ebösszeírás alapján az ebtartók által szolgáltatott adatokról helyi elektronikus nyilvántartást vezet, az állat tulajdonosai, tartója és más személyek jogainak, személyes biztonságának és tulajdonosának és tulajdonának védelme, valamint ebrendészeti és állatvédelmi feladatainak hatékony ellátása céljából.

Az eb tulajdonosa, vagy az eb tartója az ebösszeírásakor köteles az adatlapon feltüntetett adatokat a települési önkormányzat rendelkezésére bocsátani (az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása állatvédelmi bírságot vonhat maga után).

Az Ebösszeíró adatlap beszerezhető a Borsosberényi Közös Önkormányzati Hivatal Tolmácsi Kirendeltségében (2657 Tolmács, Sport u. 1.), a Községi Házban, vagy letölthető az önkormányzat weboldaláról, illetve nyomtatással, fénymásolással sokszorosíthatók.

Az ebösszeíró adatlapot ebeként kell kitölteni és eljuttatni az Önkormányzati Hivatalhoz az alábbi módokon:

- Postai úton az alábbi levélcímre: 2657 Tolmács,

Sport u. 1.

- Hivatalban személyesen leadható
- Elektronikus úton (aláírva, majd scannelt formában) a hivatal@tolmács.hu e-mail címre.

Tájékoztatjuk továbbá az ebtartókat, hogy a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II.26.) Korm. rendelet 17/B. § (10) bekezdése szerint - 2013. január 1-től - a négy hónaposnál idősebb eb csak transzponderrel (chippel) megjelölve tartható, ezért szíveskedjenek a transzponderrel meg nem jelölt ebeket szolgáltató állatorvosnál megjelöltetni.

A transzponderrel már korábban megjelölt, ám az adatbázisban nem szereplő eb adatait az állat tartója köteles a szolgáltató állatorvossal az adatbázisban regisztráltatni. A regisztrált eb adatainak megváltoztatása miatt történő adatmódosítás díjmentes.

Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben az ebösszeíró adatlapon szereplő adatokban változás állna be, továbbá amennyiben ezen időpont után kerül az eb a felügyelete alá azt be kell jelenteni az Önkormányzati Hivatal felé, a változást követő 15 napon belül.

Amennyiben Ön még nem tett eleget kötelezettségének, kérjük, mielőbb tegye meg.

**Önkormányzati Hivatal
Tolmács**

Program ajánló!

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár KRSZ programjai közül az alábbiakat kaptuk meg:

Május 30. szombat 14:00
gyermeknap alkalmából - Csillaghúr együttes író-olvasó találkozója.

Október 10. szombat 15:00
Fabók Marcsi színháza - Kapós Böske pajzán története felnőttnek számára.

December 5. szombat 14:00
Garabonciás együttes Mikulás váró műsora gyerekeknek.

Egy kis agrometeorológia

**A Tolmács-0236/3 földbirtok agrometeorológiai tulajdonságainak vizsgálata:
a vizsgálatokhoz szükséges mérőhálózat tervezése - ajánlások**
Salavec Péter, ELTE-TTK, Meteorológiai Tanszék

ELOZMÉNYEK

E lap legutóbbi számában megjelent cikk a témánkkal kapcsolatos elméleti háttérrel mutatta be, hangsúlyozva először az agrometeorológia általános célját. Ezt követően szó volt arról, hogy a növények és az időjárás kapcsolatrendszerének feltérképezése érdekében milyen meteorológiai elemeket (csapadék, talajállapot, hőmérséklet, napsugárzás és felhőzet, légnedvesség, szél és a légkör összetétele) kell megfigyelni, hogyan (aktuális értékek, napi, időszakos, éves szélsőértékek, átlagok, vagy összegek, stb.) és hol (talaj-, talaj feletti, lombszinti, stb. mérések). Itt esett szó az előrejelzési lehetőségekről, modellezésről, valamint a méretskáláról (földterület és növények méretei). Végül említésre került a növények tűrőképessége és optima, mely a növények szaporodási (pontosabban produktivitási) képességét elsődlegesen befolyásolja.

Innen folytatjuk cikkünket. NÖVÉNYEK ÉS IDŐJÁRÁS Növényekre specializált mérés

Még az előző gondolatmenethez tartozik, hogy az egyes növények igényei fajfüggőek, ezért a méréseket ehhez kell igazítanunk.

A meteorológiai elemek mérését olyan szempontból kell logikusan mérni, hogy a növények viselkedési jelenségeit meg tudjuk magyarázni az időjárással való ismert kapcsolatok alapján. Legáltalánosabban a gyökérrégió talajvízkészletét, a legintenzívebb virágzási és terméshozó magasságban, valamint fák kivételével a növényzet tetejénél a hőmérsékletet és a harmatpontot érdemes mérni. Szintén hasznos a sugárzás és a szél mérése, szintén a növé-

nyek tetejénél, az egyes intenzívebb fejlődési szakaszokban a csapadék megfigyelése, valamint télen és az új egyedek kibújásának időszakában a talajállapot és a hóborítottság is fontos tényező.

Természetesen az egyes növények esetén a speciális igények miatt különböző elemeket lehet érdemes mérni, illetve másokat főlegesen is lehet, ezek figyelembe vétele elsősorban a költségek szempontjából lényeges.

A továbbiakban a birtok és a környék bemutatása után rátérünk az egyes gyümölcsökre, bemutatjuk azok élettani tulajdonságait, ökológiai igényeit és ajánlásokat a mérőrendszerhez.

A BIRTOK

A környék geomorfológiája

A birtok a Szarka család tulajdona, Tolmács északnyugati határánál helyezkedik el, a környék a Rétsági-kismedencéhez tartozik. Itt az ország számos részén megtalálható, a Déványi-kapu felől betörő légtömegek hatására kialakuló uralkodó szél alakította a felszínt. Ennek megfelelően nagyjából nyugat-keleti irányú, gyakran több kilométer hosszan elnyúló lankás dombvonulatok és völgyek alakítják a tájat, főleg a Börzsönyhöz közelebb, ahol a hegység mögötti szélvédettség és a nagyobb folyók hiánya miatt a kopás kevésbé volt meghatározó. Az így kialakult völgyek némelyikébe a Börzsöny keleti lejtőjén eredő patakok folynak bele (Lókos, Jenői, Fekete, Aranyosi, Száraz, Jászteleki-ér). Ezekben a völgyekben a patak mellett árvízi formákat is találunk, legszembetűnőbb a Fekete-pataknak a 2001-es árvíz során keletkezett folyóterasz, mely Tolmácson a kertekben követhető a legjobban.

A hosszan elnyúló dombok völgyoldalain keresztirányban lejtős tömegmozgások (döntően talajkúszás) által létrehozott marásos mélyedések jöttek létre, ezek a szárazvölgyek (Hantai-árok, Dinnyés-árok, Csábi-gödre, Hosszú-vágás, Almás-völgy, Jásztelek). Ezek legtöbbször víz nélküliek, de a holocén talajvíz-áramai és a medencehelyzetbe kerülés miatt néhol magasabbra emelkedő talajvíz apró forrásokon keresztül a felszínre jut bennük, mint pl. a Hosszú-vágásban, vagy a Hantai-árokban. Ezek a szárazvölgyek sokszor csak néhány tíz méter szélesek, és néhány száz méter hosszúak.

A mikroklimában a nagyobb méretű felszínformák nagyobb területen kisebb mértékű, míg a szárazvölgyek kisebb területen nagyobb mértékű különbségeket alakítanak ki.

A környék kőzetei

A Rétsági-medence legnagyobb területén felső-pleisztocén (késő jégkori, 100-200 ezer éves) szélfúttá üledék (löss) alkotja a felszínt, de foltokban 20 millió éves (alsó miocén korú), sekélytengeri, tengerparti képződésű pétervásári homokkő vagy kissé idősebb (felső oligocén, 25 millió éves), mélynyíltvízi partszegélyi szécsényi slír (vagy palóc nevén "apoka") is a felszínre bukkant (előbbi pl. a tolmácsi homokbányában). A vízfolyással rendelkező völgyekben folyóvízi és artéri üledék is előfordul, melybe a Börzsönyhöz közeledve egyre több 10-12 millió éves miocén andezit törmelék is keveredik. A szárazvölgyekben osztályozatlan törmelékes üledék kerül, a völgytorkolatokon pedig hirtelenárvizek törmelékeltái (árvízelták) bukkannak fel, melyeket a nyári zivatarok hirtelen nagy

csapadékából származó vízfolyások (záporpatakok) hoznak létre.

A birtok maga

A birtok Tolmács északnyugati határában, a Fekete-patak és a Jenői patak közötti dombvonulat északi oldalán, a dombtetőtől a patakpartig húzódva terül el. Tengerszint feletti magassága 194-201 méter. A birtokon lévő gyümölcsök közül a dombtetőn lévő piros ribizli, az alsó félben lévő fertődi zamatos málna és egy szilva tábla, a felső félben lévő fekete-szedes és korai málna, mindkét félben megtalálható egy-egy ősz málna, és a teljes szélességben végighúzó diófaültetvény agrometeorológiájával foglalkozunk. Ezen kívül ajánlásokat teszünk a birtokon végighúzó üres terület hasznosítására is, ahol egy szinoptikus, egy klíma- és egy talajállomás telepítését ajánljuk. A birtokhoz kapcsoló többi birtokrésszel nem foglalkozunk.

NÖVÉNYÉLTAN, IGÉNYEK, MÉRÉSI AJÁNLÁSOK

A következőkben az egyes gyümölcsök élettani jellemzőit, ökológiai igényeit és a javasolt mérési eljárásokat rendszerezzük, ezt követően a mérőműszerek elhelyezésére teszünk javaslatokat.

Málna

A málna gyökérrendszerének nagy része 30cm-nél kisebb mélységben helyezkedik el, 60-70cm szélességben. Hajtásrendszere két évig él, a termővesszők a második évben teremnek, majd elpusztulnak. Gyökérsarjadzása a 3-4. évben a leggazdagabb. A sarjak növekedése márciustól szeptemberig tart, és gyümölcséréskor (június-július) a legintenzívebb. A virágrügy-differenciálódás szeptemberben kezdődik (de az

őszi málna közömbös a napalhossz-változásra és a hőmérsékletre). A termővesszők 180-200cm magasak (az őszi málnáé csak 120-150cm), közepén a legfejlettebbek a rügyek, ehhez képest későn virágzik, öntermékenyülő növény.

A málna viszonylag igényes, gyenge alkalmazkodó képességű, a kiegyenlített klímát kedveli. Hőigénye alacsony, 10C felett már sarjadzik, a hőmérséklet fagyponthoz emelkedése után 1000 órával már él. Decembertől a mélynyugalom véget érte után kényszernyugalomban van, ekkortól a fagyérzékenysége fokozatosan nő a rügyezés miatt. A termővesszők -20C-ig nem károsodnak. Lassítja a gyökérfelldést az erős napsugárzás, a talaj túlzott felmelegedése, ennek ellenére fényigényes. Évi 800-1000mm a csapadékszükséglete. Mély rétegű, laza, gyengén savanyú talajban érzi jól magát, az egy méternél magasabb talajvízszintet nem szereti, vízborítást nem tűri.

Javasolt folyamatosan mérni a talajvíz tartalmát 20 és 100cm mélységben, a talajhőmérsékletet 5 és 20cm-en, a korai málnában a radiációs (fűszinti árnyékolatlan) minimum-hőmérsékletet. A csapadék részletes mérése fontos az egyes málnafajták érési időszakában. Szükséges a hőmérséklet és a harmatpont mérése 1 és 2 méter magasan, a szélsebesség 2 (az őszinél 1) méteren, a direkt sugárzás és a napsütéses órák száma, valamint elsősorban csapadékhulláskor a talajállapot megfigyelése.

Szeder

Gyökérének nagy része 10-40cm között helyezkedik el. Öregedő vesszői a földig hajolva gyökeret tudnak eresztetni, ezután kettévághatjuk a vesszőt, de új hajtások is indulnak. Gy szaporodik a szeder. Gyökérzete 40-50cm széles. Termővesszői a második évtől teremnek, de tovább élnek, termésátlaguk a negyedik évtől ug-

rásszerűen megnő. A sarjak növekedése erős, ősszel történik a virágrügyek differenciálódása. Tősarjai 3-5 méter hosszúak, a róluk növő melléksarjak 2-3 méteresek és a második évtől termést hoznak. Későn virágzik, és az érés első fázisai lassan zajlanak.

A kiegyenlített dombsági klímát kedveli, szélvédett délies lejtésű területen termesztendő a leghatékonyabban. -22C alatt erősen károsodnak a vesszők, de gyakori -20C körüli hőmérsékletek hozó telek utáni évben is rossz termésátlagot hoz. Jól tűri a szárazságot, de az optima szerint nagyon vízigényes. Évi 700-800mm csapadékra van szüksége, illetve fontos, hogy a virágzási (június-július) és az érési (augusztus) időszakok csapadékösszege is bőleges legyen. A talajt tekintve viszonylag igénytelen, de legjobban a középkötött, levegős (homokos vályog), humuszban gazdag talajt kedveli. A talajvízszint gyökérzóna közelébe emelkedése azonnal erős gyökérkárosodást okoz. Savasságra nem érzékeny, de a legjobban a gyengén savanyú talajokat kedveli.

Fontos a talajvíz tartalom mérése 10, 20 és 100 cm mélységben. A téli félévben a minimum-hőmérsékletek ismerete 0,5 és 2 méteres magasságban szintén elengedhetetlen. A csapadéknak a virágzási (június-júliusi) időszakban a klimatológiáját, érés közben (augusztusban) pedig emellett aktuálisan a csapadékinzenzítást is érdemes megfigyelni. A hőmérsékletet és a harmatpontot 0,5 és 2 méteren általában is megfigyelhetjük, ezekre azonban önmagában nem érzékeny a viselkedés. Mivel a vesszők általában 3-5 méter hosszúak, de nem tartják meg magukat, a szélsebesség mérésének ajánlott magassága a kötözés módjától függően 2-4 méter között változhat. Tavasszal és ősszel (sarjadzaskor és a

fejbujtványok földet érésekor) a talajállapot megfigyelése is fontos.

Piros ribizli

Gyökérrégiója a 30cm-nél sekélyebb talajréteg. Gyökérfelldésének évi két csúcsa figyelhető meg, egy kora tavaszi és egy nyári végi. Szélessége 30-60cm, mint a bokroknak. Fás, vagy bokros növekedésű lehet, és már az első évben terem. Hajtásrendszere 1-2 méter magas. A cserjetörzsből évente regenerálódik az egész bokor, az új hajtások 50-120 cm magasra nőnek az első évben (természetesen évente történő levágás esetén maguk a bokrok is ekkorák). Tővesszői viszont terméketlenek, termővesszői csak a második évben jelennek meg, akkor azonban már hoznak termést, és több évig újra is nőnek. Tavasszal gyorsan nőnek a hajtásai, e növekedés azonban május végén teljesen leáll. Mélynyugalmi időszaka a tél végéig eltart, majd rövid virágzás után egész nyáron érik.

Igényeit tekintve jó alkalmazkodó képességű, hidegtűrő növény. Ökológiai optima az éghajlati övezetességet tekintve Dél-Magyarország környékére esik. Nyári meleg 30C fölött, valamint az erős napsugárzás károsíthatja a bokrokat. A napi átlaghőmérséklet 5C fölé emelkedése után 20-40 nappal már rügyezik. A középkötött, vízáteresztő, humuszban és káliumban gazdag erdőtalajt kedveli (ez a kis méz- és sótartalmú, legalább 60cm-es termőrétegű, gyengén savanyú talajokat jelenti). A szederhez hasonlóan a talajvíz a ribizli gyökérét is gyorsan tönkre teszi.

Éppen ezért a talajvíz tartalom különösen 20cm-en mért értéke fontos adat. Tavasszal fontos az egy méteren mért, valamint egész évben a radiációs (fűszinti árnyékolatlan) minimum-hőmérséklet mérése. A nyári félévben a csapadék részletes megfigyelése is szükséges. Egy méteres magas-

ságban a hőmérséklet és a harmatpont megfigyelése, különösen nyáron és télen előbbi napi maximum-értékei is meghatározó tényezők a növény fejlődése szempontjából. Hasznos a szélsebesség 1 méteren, főleg tavasszal a talajállapot, valamint 10 és 20cm-es mélységben a talajhőmérséklet ismerete is.

Szilva

A fák térigénye néhány méter (ültetéskor általában 5-7-szer 6-8 méteres távolságokat alkalmaznak). A fák magassága 6-8 méter, törzse 1-1,2 méteres, koronája sudaras vagy tölcéses lehet. Igen hosszú a mélynyugalmi időszaka, későn van a virágrügyfakadás és az érés is, az érés csúcsidőszaka őszre esik.

Jól alkalmazkodó, hidegigényes és fagyűrő növény. Termése igen rosszul viseli az erős napsugárzást, a magas hőmérsékletet és mind a légköri, mind a talajvízhiányt. Talajra igénytelen, csak a legszélsőségesebb tulajdonságú talajokat viseli rosszul. A fák alatt rendszeresen vágott fűvel történő füvesítés hasznos, belőle lehetőleg természetes úton keletkezzen a humusz.

A talajvizet minden szinten mérni szükséges (10, 20, 50, 100, 200cm mélységek). Nyáron a napi maximum-hőmérsékletek és folyamatosan a légköri nedvesség (leginkább a páratartalom) mérése szintén erősen ajánlott, valamint a harmatpont és a hőmérséklet 2 és 5 méteres magasságban. A szelet a "szokásos" 10 méteres magasságban mérhetjük. Hasznos a téli csapadékmennyiség ismerete, a talajállapot, és a közvetlen napsugárzás, különösen annak rövidebb hullámhosszú (pl. UV) összetevőinek megfigyelése.

Dió

Négy ökológiai fajtaköre létezik, a közép-ázsiai, a délfrancia, a kaliforniai, és a hazánkban is őshonok kárpáti fajtakör. A fák térigénye nagy, 40-120m², magasságuk általában 8-12m. Igen

hosszú a mélynyugalmi időszak, viszonylag későn indul a virágrügyfakadás és az érés is, ám ez erősen függ a tavaszi csapadék- és hőellátottságtól. Nem öntermékenyülő, a pollenellátást szabályozni kell.

Melegkedvelő, ősszel melegigényes, de összességében kicsi a hőigénye. Télen a fagyűrűse attól függ, mennyire lett kielégítve ősszel a melegigénye. Optimális esetben -25C-ig tűri a fagyot, rügyei viszont a legkisebb fagyra is erősen károsodnak, rügyfakadás után -1C alatt már baj van. Mély rétegű, jó vízgazdálkodású, humuszos öntéstalajokat kedveli, melyek főleg folyóvízi ártereken fordulnak elő, ugyanakkor a pangó vizű, levegőtlen talajokat nem szereti.

A szilvához hasonlóan itt is érdemes mérni a talajvíztartalmat minden szinten. Nyáron és ősszel fontos a

napi maximum-hőmérsékletek mérése, valamint általában a hőmérséklet és a harmatpont 2 és 5 méteres magasságban. A szelet 10, vagy 15 méter magasan mérhetjük. A csapadék ismerete elsősorban télen és tavasszal hasznos. A talajállapot tekintetében elsősorban a víz- és a hóborításnak van nagy szerepe.

Javaslatok a műszerek elhelyezésére

A fent felsoroltak alapján javasolt műszerek elhelyezése az egyes gyümölcsfák területén. Az elhelyezésüket a tábla középső táján lévő sorai közé érdemes helyezni. A szeder és a nagy málna táblának, annak nagy területe (illetve utóbbi esetében az épület jelenléte) miatt, a keleti és nyugati felébe is érdemes műszereket telepíteni. A domborzat miatt (a kis területű ribizli kivételével) ke-

resztirányban is érdemes a táblákat megfeleztetni, azok alsó és felső felébe is telepíthetünk műszereket, illetve a birtok teljes szélességében húzódó dió tábla esetén a tábla alsó és felső vége mellett a közepét is mérhetjük.

A birtokon lévő üres területen a Meteorológiai Világszervezet szabványa szerinti szinoptikus állomás telepíthető a dombtetőre, mely a nagytérségű időjárás hatásainak megfigyelésére szolgál. Ugyanitt a patakhöz közeli területen (a folyóterasz alatt, az épületektől lehetőleg távol) klímaállomás létesítése célszerű, mely a domborzat mikroklímára gyakorolt hatásának megfigyelésére alkalmas. Az üres terület közepe táján, a domboldalban pedig talajméréseket célszerű végezni a vízáram feltérképezése céljából.

A szinoptikus állomás igen fontos, és teljes körű

mérést kell végeznie, tehát észlelő is szükséges. A klímaállomáson a hőmérséklet, harmatpont, csapadék és szélérés ajánlott. Ezen az állomásokon is érdemes a talajvizet mérni, melyet közepén a talajállomáson is el kell végezni, esetleg 2 méternél nagyobb mélységben is (egyes gyomok, pl. az aprószulák, vagy "pupanc" gyökere 4 méterig lenyúlik, és kaszálás után új-jáéled).

Természetesen a fent felsorolt javaslatok nem veszik figyelembe a pénzügyi vonatkozásokat, annak elemzése igen bonyolult lenne, és sokkal hosszabb tanulmány lenne szükséges annak leírására, így ezzel nincs módunk foglalkozni. A cikk így csak az agrometeorológiai szempontokat járja körül, a további szempontok figyelembevételéhez kiindulási alapként használható.

Nyugdíjas Klub hírei!

Köszöntöm tagjainkat és minden kedves olvasóinkat!

Ebben az évben is beadtuk az "Erzsébet üdülés" illetve "Erzsébet fürdő" pályázatra az igényünket. Nagy örömünkre üdülésre a 16 pályázóból 9 személy nyert. A nyertesek szeptember végén Nyíregyházán tölthetnek el egy hetet.

A fürdőre 3 pályázó volt, mind 3 fő nyert. A belépőket a kijelölt fürdőkbe vehetik igénybe.

Szeretnék köszönetet mondani Bornemiszáné Erikának, hogy fáradságot, időt nem ismervé rendezte az "Erzsébet" kártyákat, szervezi a kirándulásokat.

Köszönjük magam és tagjaink nevében!

A rétsági nyugdíjas klub tagjaival közösen a váci "Dunakanyar" színházban az "Apácák" című darabot nézzük meg.

Március 15.-i megemlékezésen és koszorúzáson Népdkörünk a kisiskolá-

sokkal és az ifjúsággal közös műsort adott. Szép ünnepség volt.

Ügyes kezű asszonyaink húsvéttal kapcsolatos kézimunkákat készítenek. A szebbnél szebb figurákból szeretnénk egy kiállítását rendezni a Községi Házban. A megtekintésére várjuk a látogatókat Március 26- Április 7 között minden nap.

Május 29.-én tagjaink egy csoportja Erdélybe kirándul. Részvételi díj 50.000 ft, mely tartalmazza az úti-

költséget, félpanziós ellátást (panzióban), belépőket, idegenvezetőket. Indulás május 29-én érkezés: június 2. A szálláshely mindig Csíksomlyón lesz. Kirándulás tesztünk Gyimesbükkre, Gyilkos tóhoz, Békás szorosba, Szent Anna tóhoz, Tusnádfürdőre,

Még van lehetőség jelentkezni. Bornemiszánénál 06-70 377-4049 vagy 350 - 127 telefonon.

Dávid Imréné Ny.klub vezető

Történesek iskolánk életéből-2015. március

A második félévet nagy lendülettel kezdtük, hisz mindössze két hetünk volt a tanulók félévi munkájának értékelésére. Tanulóink egy kivétellel teljesítették a félév követelményeit. Következő munkánk eredményeként mindenki örülhetett a jó eredménynek. Az iskola tanulmányi átlaga 4,4 lett.

Iskolai rendezvényeink egyik legjobban várt programja a farsangi bál, melyre látványos, ötletes jelmezekben bújva jelentek meg tanulóink. A felvonulást követően kedvükre falatozhattak a finom süteményekből, gyümölcsökből. A vidám délutánon volt párnafoglaló, lufi fújó, és még sok érdekes verseny, melyen a gyerekek kipróbálhatták ügyességüket, kitalálásukat. Még ebben a hónapban a Jégkirálynő című színházi előadást is megtekintettük a rétsági Művelődési Házban, minden gyerek szájtátva figyelte a látványos előadást.

Február 16-május 11-ig iskolánkban tanít Bencsis Zsófia, aki a kötelező sza-

badságát töltő Kaszásné Kovács Gabriellát helyettesíti. Bízunk abban, hogy mind a gyerekek, mind Zsófi néni is jól érzik magukat ebben a rendkívüli helyzetben.

Március 15-re ünnepi díszbe öltöztettük iskolánkat és színvonalas műsorral készülünk a falusi ünnepségre. Gyermekünk felkészítője Tóth Anna tanító néni volt. Ezúton is köszönjük munkáját.

Áprilisban, a tavaszi szünetet megelőzően kerül sor húsvétváró napunkra. Terünk szerint a délelőttöt kézműveskedéssel, játékos feladatok megoldásával és sorversenyekkel töltjük. Nem maradhat el azonban a gyerekek legjobban várt programja, az iskola udvarán eldugott húsvéti tojások keresése sem. A csokitojások felajánlója Fekete Csaba, köszönet érte!

Április 24-én újra megrendezésre kerül a rétsági iskola jótékonyági bálja, melynek műsorában gyermekeink is szerepelnek. Felkészítésüket már most elkezdjük.

A szülők kérésének eleget téve az idén is megszervezzük az úszásoktatást. Minden úszni tanuló gyerek támogatásban részesül, melynek jelentős részét a szüreti bál bevétele, másrészt egy kedves felajánlás fedezi. Köszönet érte Flórián Endrének, aki egy jeles családi emlékezés kapcsán 105.000 Ft-ot adományozott iskolánk javára, hogy abból gyermekeink szabadidős programjait támogassuk, így szereve nem mindennapi élményeket mindannyiuknak. Az utazást járatos busszal, valamint az önkormányzati kibusssal oldjuk meg. Köszönet érte előzetesen is!

Az ünnepélyekre és a különböző rendezvényekre való felkészülés mellett szakítottunk időt a tehetséges tanulók versenyeztetésére is. Tantárgyi versenyekre valamint rajzversenyekre neveztek be őket.

A tanév során is ápoltuk jó kapcsolatunkat az óvodával. Mindhárman részesei voltunk az óvodai szülői értekezletnek, ahol elmondhattuk érveinket a kisiskola előnyeiről, tájékoztatást ad-

hattunk a beiratkozásról, s elmondhattuk az iskolaérettség kritériumait is.

Minden évben nagy izgalommal várják tanulóink a tanulmányi kirándulást. Választásunk ebben az évben is a fővárosra esett. Délelőtt a Camponába, majd délután a Repülőtérre látogatunk el.

Igaz, hogy a naptár még csak márciust jelez, sok program, sok-sok feladat vár ránk a tanév végéig. Most azonban szusszanhatunk egy kicsit, hisz április 2-7-ig tavaszi szünet lesz. Bízunk abban, hogy mindenkinek sikerül egy kicsit feltöltődnie, új erőt gyűjtenie, hogy a tanév utolsó hónapjai is eredményesen telhessenek.

A következő tanévre az első osztályosok beiratkozása április 16-án és 17-én lesz iskolánkban. Mindenkit szeretettel várunk!

A közelgő ünnepekre kívánunk mindenkinek jó egészséget, és boldogan eltöltött családi együttlétet!

**A tanító nének nevében
Ivanics Andrásné
Tagintézmény vezető**

Beszámoló az óvodai eseményekről

A 2015-ös év első nevelési napja január ötödike volt. Új év-új óvónéni! :) A karácsonyi szünet utáni első napon végre megérkezett óvodánkba, az üres álláshely betöltésére Zatykóné Bach Lívia, az új óvónéni. Lívi néni határozottságával, kedvességével gyorsan belopta magát a gyermekek szívébe, és ezzel el is indult pályafutása a Tolmácsi Kisbagoly Óvodában! :)

Az óvodai farsangot február 5-én rendeztük, csoporton belül, zártan. Egész nap szólt a zene, vidámkodtunk: táncoltunk, versenyeztünk, csemegéztünk, s megmutattuk jelmezeinket az iskolásoknak is. Ági óvó is csatlakozott hozzánk egy rövid időre, aki kis ajándékmaticákkal és nasival kedveskedett a gyerekeknek.

Az árt farsang után, február 16-án a Közösségi Házban rendeztünk egy nyílt farsangolást is, ahol egy kicsi műsorral készültünk a csoporttal a szülőknek, vendégeknek: A vajaspánkó című mesét játszották el a gyerekek. Az összejövetelt beszélgetéssel, teázással zártuk. Köszönjük Orsi segítségét és a szülők közreműködését is!

Ugyancsak február 5-én, csütörtökön du. került sor a 2. félévi szülői értekezletre,

ahol egyeztetjük eredményeinket, elképzeléseinket a szülőkkel.

Február 24-én a rétsági óvodába mentünk a Kisbagoly ovisainkkal, ahol egy Kisvakond című bábelőadást nézhettünk meg a rétsági óvodásokkal közösen. Élmény volt! Köszönjük a lehetőséget!

A március 15-i nemzeti ünnepünkre, bár önálló műsorral nem készültünk, mégis méltón megemlékeztünk: A tolmácsi templom melletti parkban megkerestük azt a táblát, ahol megtalálhatók a 48'-as szabadságharc tolmácsi vonatkozásai. Ide látogattunk el a gyerekekkel, nemzeti papírászlókcal, huszár-sissakkal, pártával díszítve a gyerekeket. Néhány kép is készült róluk.

Március 30-án, hétfőn délután vendégeket fogadtunk! Testvéróvodánk, a szentei Bóbita Óvoda dolgozói jöttek látogatóba.

Erről a látogatásról, s az elkövetkező tavaszi időszak színes és gazdag eseményeiről következő alkalommal szerezhetnek tudomást a Kedves Olvasók!

Mindenkinek áldott, békés húsvéti ünnepeket kívánok!

**Szeretettel: Kiss Zsófia
mb. óvodavezető**

Figyelem!

Értesítjük a lakosságot, hogy az égetés szabályai országos szinten megváltoztak. Azon a településen, ahol a képviselő-testület rendeletet alkotott - a belterületi tűzgyújtással kapcsolatban - az alkalmazandó. Tolmács község belterületén az alábbi szabályozás van életben:

“Az égetés időpontja

3.§ (1) A kerti hulladék nyílttéri égetése kizárólag szerdai és szombati napon (amennyiben az nem ünnepnap) 8.00 órától

16.00 óráig megengedett, más napon és időpontban az égetés tilos.

(2) Tilos az égetés párás, ködös, esős, erősen szeles időjárás esetén."

Külterületekre pedig országos szintű tilalom vonatkozik, de megfelelő nyomtatványon és illeték ellenében lehet kérelmet benyújtani a Katasztrófavédelmi Hatósághoz. A részletek és a kérelemnyomtatvány megtalálható honlapunkon.

**Tolmács Község
Önkormányzata**

Sport

Tolmács mérkőzése Megyei III. osztály felnőtt - nyugat - 2014/2015. tavasz

14. forduló

2015.04.05 vasárnap 16:30 TOLMÁCS SE - KÁLLÓ FC

15. forduló

2015.04.12 vasárnap 16:30 TOLMÁCS SE - SZENDEHELY FC II

16. forduló

2015.04.19 vasárnap 16:30 LEGÉNDI SE - TOLMÁCS SE

17. forduló

2015.04.26 vasárnap 16:30 TOLMÁCS SE - EGYHÁZASDENGELÉGE FE

18. forduló

2015.05.03 vasárnap 17:00 ERDOKÜRT SK - TOLMÁCS SE

19. forduló

2015.05.10 vasárnap 17:00 TOLMÁCS SE - NÓGRÁD SE

20. forduló

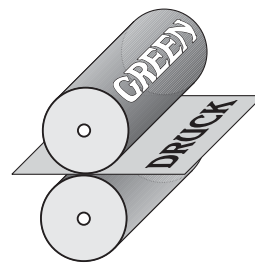
2015.05.17 vasárnap 17:00 VANYARC KSE - TOLMÁCS SE

21. forduló

2015.05.24 vasárnap 17:00 TOLMÁCS SE - OSAGÁRD LK

22. forduló

2015.05.31 vasárnap 17:00 KESZEGI SE - TOLMÁCS SE

Green Druck Nyomdaipari BT.

Vállaljuk: szórólapok, nyomtatványok, öntapadós címkék, kartondobozok, matricák készítését.

Egy- és többszínnyomás, stancolás, ritzelés.

Gyors, pontos, megbízható, minőségi munkavégzés, korrekt áron!

Cím: Rétság Táncsics utca 16.
Telefon: (35)351-155, 0630-960-7683

Tolmácsi KISBÍRÓ

Tolmács Községi Önkormányzat lapja.

Megjelenik negyedévenként. A lap ingyenes.

Kiadja Tolmács Község Önkormányzata,
2657 Tolmács, Sport u. 1. Telefon: 35/550-157.

E-mail: hivatal@tolmacs.hu Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Felelős kiadó: Hajnis Ferenc polgármester. Kiadványterv és tipográfia Girasek Károly munkája. Nyomdai munkák: Green-Druck nyomdaipari Bt, Rétság. Felelős vezető: Pál György